

Noah Knudsens tale til Sindets Dag

Taler

Noah Knudsen
Aktivist, debattør

Dato

10. oktober 2023

Sted

Odense Rådhus

1 At finde meningen i at finde sig selv

Tilbage i slut august mødtes jeg med nogle venner på Den Smagløse. De
5 havde været ude til en eller anden begivenhed – Øllets Dag hed det vist. Lidt
noget andet end Sindets dag. Og da jeg sad og fik en drink med dem, greb en af
mine veninder fat i mig, fordi der var noget, hun gerne ville snakke med mig om.
Noget, hun gerne ville høre mit råd om, sagde hun, fordi hun tænkte, at hvis
nogen kunne relatere til hendes problematik, så var det mig.

10

Så hvad var det, hun havde brug for at snakke med mig om? Jo, det var hendes
køn. Ikke hendes *kønsidentitet*, hun er skam helt sikker på og komfortabel med
at være en kvinde. Nej, det handlede om hendes *kønsudtryk*. Min veninde havde
15 den her usikkerhed med, at hun ikke var feminin nok. At hun ikke passede
ordentligt ind i samfundets forventninger til, hvordan en kvinde bør være – eller
hvordan en kvinde bør se ud.

20 **Min veninde, der sad** i sin pæne, blomster-printet trøje med puffedes ærmer,
tætsiddende jeans, sandaler med hæle, mascara, lipgloss, et lille drys af blush for
varme i kinderne, krøllerne pænt stylet, nylagt fransk manicure – ja, jeg har
googlet mig frem til de her begreber – Det her var en af mine veninder med det
mest typisk feminine udtryk – og som hun virkelig bærer godt – og hun følte
25 ikke, at hun så feminin nok ud. Hun følte ikke, at hun passede ind i den rolle,
der blev forventet af hende. Hun kunne ikke få det til at give *mening* for hende.

Hun havde helt ret i, at jeg kunne relatere til hende – jeg følte mig heller aldrig

30

feminin nok til, at det gav mening.

35 **Mit navn er Noah Lykke Knudsen.** Mine pronominer er han/ham. I næste uge fylder jeg 25 år. I næste uge er det også 5 år siden, at jeg aftenen før min 20-års fødselsdag stod foran spejlet på mine forældres badeværelse, iført min brors t-shirt og med kortere hår end normalt, og indså, at jeg faktisk var en dreng.

40 **Og det var altså breaking news for mig.** Jeg havde på *ingen* måde set det komme. Indtil dét øjeblik var jeg sikker på, at jeg skulle gå fra at være en teenagepige til en voksen kvinde, og at min mandlige kæreste og jeg skulle giftes og have børn, hvor jeg var mor, og han var far. Hvordan var jeg så sikker på det? Fordi det var det, der gav mening ... ikke?

45

Jeg er vokset op i det, man kan kalde for en *kønsnormativ* familie. Her tænker mange – det gør jeg i hvert fald selv – på de der 50’er husholdninger i USA, hvor den lydige kone er hjemme og gøre rent og lave mad, imens manden tager ud på arbejde i jakkesæt med sin vigtige mappe. Det er selvfølgelig ikke det, jeg mener her.

55 **Det er heller ikke, fordi mine** forældre nogensinde har sat mig ned og sagt: ”Okay Noah – de ville selvfølgelig kalde mig mit gamle navn i det her hypotetiske scenarie – du skal lige vide, at du *skal* være en heteroseksuel pige og leve op til alle normerne, der hører til det, ellers får du aldrig kærlighed, succes eller lykke, og vi vil for resten ikke elske dig længere.” Det har de jo aldrig sagt.

60

Nej, det var mere ubevidst end det – det var sådan noget, hvor mændene snakkede om grill, øl og fodbold, og kvinderne snakkede om madlavning og husholdning, og det var også typisk kvinderne, der hjalp hinanden ude i køkkenet, når der var stor opvask efter et selskab. Til vores årlige familiejulefrokost havde vi den her ’sjove’ tradition med, at det var mændene, der skulle stå for julemaden, for det var jo så spøjst, at *mændene* og ikke *kvinderne* stod for maden. Der var et år, hvor mændene fejlede totalt i at lave maden til den her julefrokost, til sådan en grad, at jeg pludselig troede, at jeg

70 kunne lide brunede kartofler... fordi de altså ikke puttede nok sukker på, til at man overhovedet kunne kalde det brunede kartofler. I flere år efter jokede man stadig om den dag i familien. Og det var da også sjovt, jeg kan godt se humoren i det – men de her jokes bestod stort set kun af 'haha, typiske mænd, der ikke kan finde ud af madlavning'.

75

Jeg har også en tvillingbror, og da vi voksede op, var vi jo bror og søster, hvilket gjorde det dejligt let at dele os op i dreng og pige – han fik blå, jeg fik lyserødt, han fik action figurer, jeg fik dukker, han tog på tur med far, jeg tog på tur med mor, han var superhelt til Fastelavn, og jeg var prinsesse.

Min mor har før gjort mig opmærksom på, at jeg altså selv ønskede at være prinsesse, og at hun langt hellere have været fri fra at sprayfarve mit tykke, mørke hår helt blond og stift, så jeg kunne ligne Tornerose, *hvilket* jeg altså selv ville være. Men selvfølgelig ville jeg være Tornerose. Jeg var jo en lille pige, og lille piger vil være prinsesser. Hvad ellers gav *mening*? Jeg kunne jo ikke være Prins Phillip. Den tanke faldt mig slet ikke ind, for ingen havde lært mig, at man godt måtte tænke sådan. At man godt *kunne* tænke sådan.

90

Jeg var faktisk en meget typisk feminin pige. Jeg havde ubevidst skaffet mig den her lange checkliste for, hvad man skal som pige, og så kiggede jeg på den og sagde: "Hm, langt hår, check, lide pæne kjoler, tjek, lege med dukker, tjek, få crushes på søde drenge, tjek – endda også på ikke-søde drenge, så god var jeg –, fnise med mine veninder, fnis fnis, tjek."

Jeg var ret god til at være pige. Jo, jeg prøvede et par gange at blive drillet med, at jeg 'lignede en dreng', hvad end det så betyder. Og jeg tror egentlig ikke, at jeg 'lignede en dreng' dengang. Jeg tror bare, at det var en go-to fornærmelse. Det var noget af det værste, du kunne være – det "*modsatte*" af den rolle, du burde helt naturligt kunne udfylde.

105

Men de gange, det skete, prøvede jeg jo bare endnu mere at passe ind i normerne. Og da jeg var omkring de 18 år, havde jeg rimelig godt styr på det. Jeg

110 havde lært at lægge den minimal mængde make-up, som der forventedes af mig til fester, jeg var begyndt at gå op i min tøjstil, og jeg var altså en pæn pige, vil jeg lige sige. Jeg fik opmærksomhed fra mange søde fyre. Som jeg selvfølgelig pænt afviste, fordi jeg havde min søde kæreste, som for resten var tømrrer, spillede computerspil og dyrkede sport i sin fritid. En typisk dreng. Perfekt match.

115

Jeg passede virkelig ind i min rolle. Og *alligevel* husker jeg den aften, hvor jeg – nærmest ud af ingenting – ringede til min veninde og græd i røret, fordi jeg ikke kunne bære det længere, og jeg blev nødt til at fortælle bare *nogen*, hvordan jeg snød alle omkring mig. Men da hun så spurgte mig, hvordan jeg snød andre, 120 havde jeg ikke svaret.

Jeg husker også den gang, jeg var til en venindes fødselsdag, og jeg havde gjort mig rigtig fin med en lyserød trøje, pæn nederdel, glattet hår, make-up, og jeg 125 følte mig så pæn hele aftenen. Jeg hyggede mig virkelig gevaldigt. Jeg passede virkelig ind.

Men da jeg så næste dag så nogle af de videoer, som min veninde havde taget af festen, var der kun én tanke, der faldt mig ind, da jeg så mig selv i dem: 130 ”Hvorfor er du så falsk?”

Jeg passede virkelig ind i min rolle. Jeg var rigtig god til skuespil. 135

I 2. g. blev jeg diagnosticeret med angst. Jeg har haft det hele livet, men i løbet af mine gymnasieår blev det så slemt, at jeg ofte oplevede ikke at kunne tage i skole. 140

Jeg tror, at angsten blandt andet skyldtes, at livet var overvældende for mig, for svært at finde rundt i. Hvordan kunne den rolle, som jo var *ment* til mig, virke så unaturlig? Inkongruensen var rædselsvækkende. Hvordan kunne jeg 145 føle mig sikker i *noget* i livet, når jeg ikke engang kunne være sikker på min plads i det?

150 **Jo dybere jeg kom ind i min** rolle som kvinde, jo værre blev angsten. Og så kom dagen før min 20-års fødselsdag, hvor jeg så mig selv i spejlet på mine forældres badeværelse iført min brors t-shirt og med kortere hår, og indså, at jeg faktisk slet ikke er en kvinde, men en mand. At jeg sgu var blevet castet til den forkerte rolle.

155

Og så gav det hele lige pludselig *mening*! ... Gjorde det ikke?

160 **Det skulle man tro.** Men jeg havde *aldrig* før været mere forvirret.

Med min rolle som kvinde var der en checkliste. Der var en kasse. Der var *normer*. Og jeg *fungerede* i de normer, jeg passede ind i kassen, jeg tjekkede hver boks på checklisten af. Og så var jeg ikke en kvinde alligevel? Hvad? Det giver jo *ingen mening*.

Og jeg prøvede virkelig at få det til at give mening – det gjorde verden omkring mig også. Jeg havde nogle søde veninder, der i venindesnakke begyndte at sige ting som ”Noah, du forstår ikke det her, du er jo en *mand*.” Men jeg forstod faktisk godt, hvad de snakkede om. Skulle jeg spille skuespil igen og lade, som om jeg ikke forstod, eller skulle jeg afsløre, at jeg godt forstod – at jeg så ikke var en mand?

175

Og min søde onkel prøvede virkelig at vise mig, hvor meget han accepterede mig, ved at være efter mig for at takke nej til øl eller til den der ekstra grillpølse efter maden. ”Du er jo en mand nu,” ville han sige og klaske mig på ryggen. Skulle jeg presse øllen og grillpølsen ned i halsen, eller skulle jeg presse sandheden ud om, at jeg ikke var mand nok til det endnu?

Min far og jeg har et godt forhold i dag, og han accepterer og støtter mig. Men noget af det første, han sagde til mig, da jeg kom ud, var: ”Det kan du ikke. Du

185

er jo så pæn en pige. Du bliver en grim dreng.”

190 ... **Nu synes jeg så**, at jeg blev en ret køn mand. Så tag den, far.

Men der er altså også en checkliste som mand. Og jeg havde tabt min kuglepen.

195

Jeg følte ikke, at der var andet at gøre end at starte forfra. Jeg skulle lære de nye regler at kende. Jeg skubbede alt det, jeg havde lært som kvinde, langt langt væk. Det havde jo aldrig givet mening for mig at være kvinde, så nu måtte det
200 give mening for mig at være mand.

Men selvom mit køn gav mening for mig, så var det, som om det ikke gav mening ude i verden. Jeg prøvede og prøvede, men jeg kunne ikke leve op til
205 samfundets syn på, hvad en mand bør være. Og selv de gange jeg gjorde, følte jeg mig lige så falsk, som dengang jeg grædende ringede til min veninde, fordi jeg syntes, at jeg snød alle omkring mig.

I starten af sommeren efter min 20-års fødselsdag var jeg så tæt på at sige ”ved du hvad, glem det, jeg er bare en pige igen”. Det kan godt være, at det at være kvinde ikke gav mening for mig, men i det mindste gav *jeg* mening for andre. Og jeg var så træt og ked af det og opgivende over ikke at give mening. Folk så på deres tjekliste, og så så de på mig. Og de så ikke en mand – det havde jeg ikke
215 krydset nok bokse af til.

Heldigvis havde jeg god læge, jeg greb fat i med alle de her tanker. Jeg åbnede op for hende om alle de punkter, hvor jeg ikke syntes, at jeg var maskulin nok til,
220 at det gav mening for mig at starte min transition. Og der sagde hun til mig dét, som ændrede mit syn fuldstændig:

”**Noah, du er** endelig kommet ud af den kasse, du har været presset ned i hele

dit liv. Hvorfor vil du så gerne presse dig selv ned i en ny?”

230 **Det var der**, at det gik på for mig – der slet ikke nogen checkliste. Der er bare en *ren* tavle.

Og så gav det endelig mening.

235

Jeg begyndte at udforske mit kønsudtryk og min kønsidentitet væk fra alt det, jeg var opdraget med skulle give mening. Jeg fandt ud af, hvordan det gav mening *for mig* at være mand. Jeg begyndte at omfavne sider af min femininitet, og jeg opdagede, at nogle af mine mere ’feminine’ sider faktisk slet ikke var skuespil. De havde bare været udtrykt i den forkerte rolle.

240

Jeg skræddersyede min egen rolle i samfundet. Ikke bare min rolle – min *identitet*.

245

Nå men, hvad var det så, jeg svarede den veninde, der havde grebet fat i mig på Den Smagløse efter Øllets Dag og ønskede mit råd om ikke at leve op til normerne som kvinde?

250

Jeg svarede hende med et spørgsmål: ”Hvad betyder at være kvinde *for dig*?”

255 **Det er et spørgsmål**, jeg vil ønske, jeg kunne stille til alle. Man behøver ikke at være transkønnet for at kassen, man er født ned i, ikke giver mening for en. Men det er desværre sjældent, at det giver så lidt mening, at man som ikke-transkønnet behøver at udfordre den checkliste, man har fået.

260

Du kan prøve og prøve at gå efter, hvad andre forstår, og hvad andres mening er. Og du kan fungere i den mening. Du kan endda spille rollen rigtig godt. Men det er så *vigtigt*, at det ikke forbliver bare det – en rolle at spille. Din identitet er

265 ikke en rolle – og den kommer sjældent til at kunne give mening for andre.

Men prøver du at give din identitet til andre, kommer det aldrig til at give mening for dig.

270

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

275

Tags

Festtale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/noah-knudsens-tale-til-sindets-dag>

280

285

290

295

300